Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Αμστερνταμ 16-17 Ιουνίου
Δήλωση Πρωθυπουργού κ. Κ.Σημίτη

I

1. Η Διακυβερνητική Διάσκεψη για την αναθεώρηση των συνθηκών της Ευρωπαϊκής Ενωσης ολοκληρώθηκε σήμερα με επιτυχία ύστερα από διαπραγματεύεις 15 μηνών και έξη Συνόδους Κορυφής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Οι λόγοι που κατέστησαν επιτακτική την αναθεώρηση των συνθηκών μπορούν να συνοψισθούν, κυρίως, σε τρεις.

α) Οι αλλαγές στο παγκόσμιο πολιτικό σύστημα ιδίως μετά την κατάρευση του συστήματος του υπαρκτού σοσιαλισμού, η ραγδαία παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και η ευθύνη της Ευρ.Ενωσης ν΄ανταποκριθεί εποικοδομητικά για την δημιουργία της νέας Ευρωπαϊκής πραγματικότητας.

β) Η ανάδειξη νέων προβλημάτων στις επιτόπιες κοινωνίες της Ευρ.Ενωσης, η ανάγκη η Ευρώπη ν' ανταποκριθεί στα σύγχρονα αιτήματα των λαών της με νέες πολιτικές, να έρθει η Ενωση πιο κοντά στον Ευρωπαίο πολίτη.

γ) Η ανάγκη για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στις πολιτικές και στη λειτουργία της Ενωσης, ιδίως με την προοπτικη της διεύρυνσής της .

2. Την μεγάλη αυτή διαπραγμάτευση θα ακολουθήσουν:

α) Η αναθεώρηση των δημοσιονομικών προοπτικών, δηλαδή όλο το πλαίσιο πόρων και χρηματοδότησης της Ευρ.Ενωσης και στη συνέχεια η αναθεώρηση των ρυθμίσεων για τα διαρθρωτικά ταμεία.

β) Οι διαπραγματεύσεις για την διεύρυνση της Ενωσης με νέα μέλη.

γ) Η αναθεώρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

δ) Η πορεία μας για την ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ.

3. Η ελληνική πλευρά διεμόρφωσε τις θέσεις της σε όλα τα ζητήματα που είχαν τεθεί στην Διαπραγμάτευση σύμφωνα με τις διακυρηγμένες θέσεις της κυβέρνησης.

Οι κύριες ελληνικές επιδιώξεις ήταν:

α) Η διαμόρφωση μιας ουσιαστικής και αποτελεσματικής κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, που θα ενσωμάτωνε τις αρχές και τους κανόνες του διεθνούς δικαίου.

β) Η υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης πολιτικής για την απασχόληση και η ενίσχυση της κοινωνικής Ευρώπης.

γ) Η υιοθέτηση αρχών και πολιτικών που αφορούν την θέση του πολίτη στην σύγχρονη κοινωνία και η ενίσχυση πολιτικών που αγγίζουν ζωτικά του συμφέροντα.

δ) Η διασφάλιση της θεσμικής ισορροπίας στο υπό διαμόρφωση νεο ευρωπαϊκό οικοδόμημα που θα εξασφαλίζει την ισότιμη συμμετοχή της Ελλάδας στις εξελίξεις με παράλληλη ενίσχυση του δημοκρατικού χαρακτήρα της Ενωσης.

Τι επιτύχαμε:

α. Στην ΚΕΠΠΑ επιτύχαμε συμπερίληψη στους στόχους της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) ρητή αναφορά αρχών και κανόνων για τα εξωτερικά σύνορα και για την ακεραιότητα της ΕΕ.

Οι αρχές αυτές αφορούν: τον σεβασμό των κυριαρχικών δικαιωμάτων, την αποχή από απειλές ή άσκηση βίας, το απαραβίαστο των συνόρων, την εδαφική ακεραιότητα των κρατών και την μη παρέμβαση στις εσωτερικές υποθέσεις, σύμφωνα με την τελική πράξη του Ελσίνκι και το χάρτη των Παρισίων.

Θεσπίσθηκε ρήτρα πολιτικής αλληλεγγύης ως αρχή στις σχέσεις των κρατών μελών. Θεσπίσθηκε λήψη αποφάσεων με ομοφωνία για κοινές αρχές και στρατηγικές και πρόβλεψη επίκλησης "σοβαρών και δεδηλωμένων λόγων εθνικής πολιτικής" (το ζωτικό συμφέρον) σε περίπτωση λήψης εκτελεστικών αποφάσεων με πλειοψηφία.

Προώθηση της πολιτικής για κοινή άμυνα στην ΚΕΠΠΑ με προοπτική περαιτέρω ενίσχυσής της στο μέλλον.

β. Σε ότι αφορά την κοινωνική Ευρώπη.

-Την ένταξη ενός νέου κεφαλαίου στη Συνθήκη για την δημιουργία απασχόλησης και καταπολέμησης της ανεργίας. Με τις νέες αυτές ρυθμίσεις η Ενωση θα έχει τα μέσα για να ανταποκριθεί καλύτερα στο πλέον αγωνιώδες πρόβλημα της Ευρωπαϊκής κοινωνίας την ανεργία.

-Την ενσωμάτωση στη Συνθήκη του κοινωνικού πρωτοκόλλου και θέσπιση δέσμης άλλων σχετικών ρυθμίσεων.

γ. Σε ότι αφορά τις πολιτικές που φέρνουν την Ενωση πιο κοντά στον πολίτη που αγγίζουν ζωτικά του συμφέροντα, αναφέρω ενδεικτικά:

-Την ενίσχυση των ρυθμίσεων για τη προστασία των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών.

-Την προσθήκη ενός τίτλου στη Συνθήκη με στόχο τη δημιουργία ενός "χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης" στην Ενωση.

-Την ενίσχυση των πολιτικών όπως το περιβάλλον, τη δημοσία υγεία, ισότητα ανδρών και γυναικών, τη προστασία των καταναλωτών, τη διαφάνεια στην Ευρωπαϊκή Ενωση την προστασία του πολίτη από την χρήση προσωπικών δεδομένων, καθώς και πολιτικές για τις νησιώτικες περιοχές.

δ. Τέλος, σε ότι αφορά την θεσμική ισορροπία καταβλήθηκε με επιτυχία προσπάθεια αποτροπής σειράς νέων ρυθμίσεων που θα είχαν ως αποτέλεσμα την ανατροπή της μέχρι σήμερα ισορροπίας δυνάμεων ή θα δημιουργούσαν συνθήκες εξελίξεων πολλών ταχυτήτων στην Ενωση.

Συμφωνήθηκαν τα εξής: Οι μικρές και μεσαίες χώρες διατηρούν τον Επίτροπό τους και οι μεγάλες περιορίζονται σε ένα Επίτροπο μετά την διεύρυνση της Ενωσης κατά δύο τουλάχιστον νέα κράτη μέλη. Η ρύθμιση αυτή θα εφαρμοσθεί σε συνδιασμό με την επίλυση του ζητήματος της στάθμισης των ψήφων είτε με την εισαγωγή της διπλής πλειοψηφίας είτε με αναστάθμιση που θα συμφωνηθεί ομόφωνα από όλους, αφού συνεκτιμηθεί η αναγκή αντιστάθμισης για εκείνα τα κράτη-μέλη που χάνουν έναν Επίτροπο. Ενα χρόνο πριν την ένταξη του 21ου κράτους-μέλους θα επανεξετασθεί το σύνολο των θεσμικών ζητημάτων.

Οσον αφορά την ευελιξία συμφωνήθηκε η δυνατότητα εφαρμογής της στους τομείς της Ευρ.Κοινότητας και στα θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων υπό αυστηρούς όρους, με ειδική πλειοψηφία και δικαίωμα επίκλησης ζωτικού συμφέροντος για ματαίωση της από κάθε κράτος μέλος. Θεσπίσθηκε η δυνατότητα μεταγενέστερης προσχώρησης κράτους μέλους που δεν μετέχει κατά την έναρξη της συνεργασίας με μόνη γνώμη της Επιτροπής και χωρίς απόφαση του Συμβουλίου.

Στην ΚΕΠΠΑ δεν επετράπη η δυνατότητα λειτουργίας της ευελιξίας.

4. Συμπέρασμα : Με τη Συνθήκη του Αμστερνταμ, η Ευρ. Ενωση κάνει ένα σημαντικό βήμα προκειμένου:

- να γίνει περισσότερο δημοκρατική και αποτελεσματική
- να είναι κοινωνικά ευαίσθητη
- να έλθει πλησιέστερα στον Ευρωπαίο πολίτη
- να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του νέου διεθνούς περιβάλλοντος.

Πραγματοποιεί ένα σημαντικό άνοιγμα στην Ευρωπαϊκή κοινωνία και ταυτόχρονα δημιουργεί τις προϋποθέσεις για τη νέα διεύρυνση με τη Κύπρο και τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

II

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, εκτός από την οριστικοποίηση της νέας συνθήκης, στα συμπεράσματα που κατέληξε

- Επιβεβαίωσε τη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ενωσης να αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις για τη διεύρυνση της έξι μήνες μετά το επίσημο τέλος της Διακυβερνητικής Διάσκεψης
- Επιβεβαίωσε την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Ενωσης να υποβάλει τις εκθέσεις για την αναμόρφωση των κοινών πολιτικών και του δημοσιονομικού πλαισίου στα μέσα Ιουλίου
- Δίνει οδηγίες στο Συμβούλιο Υπουργών να εντείνει τη δράση του για την καταπολέμηση των ναρκωτικών και του οργανωμένου εγκλήματος καθώς και για τον έλεγχο εξαγωγών εξοπλισμών.

2. Με την υιοθέτηση ειδικού κεφαλαίου για την απασχόληση στο νέο κείμενο της συνθήκης και με το ειδικό ψήφισμα για την απασχόληση και τη μεγένθυση έθεσε τις βάσεις ώστε το θέμα της απασχόλησης να αποτελεί υψηλή προτεραιότητα της πολιτικής της Ενωσης. Με τον τρόπο αυτό το κέντρο βάρους των πολιτικών της Ενωσης παύει να εστιάζει στη νομισματική πολιτική, και επεκτείνεται και στους τομείς της ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.

Η Ευρ.Ενωση, παρά τα προβλήματα, προχωρεί με σταθερά βήματα στην εκπλήρωση βασικών στόχων που έχει θέσει, όπως η ΟΝΕ και η Κοινωνική Ευρώπη, με προοπτική την νέα διεύρυνση και τη δημιουργία της νέας αρχιτεκτονικής της "Ευρώπης του 21 αιώνα". Στη διαδικασία αυτή η Ευρ.Ενωση δείχνει για πρώτη φορά ίσως την βούληση της να εκφράσει την Ερωπαϊκή κοινωνία και τις ευαισθησίες των πολιτών της.